

Kissné Poór Beáta

mentálhigiénés szakvizsgázott óvodapedagógus (Budapest 8. kerület Józsefvárosi Óvodák Csodasziget Tagóvoda)

„De jó csak lenni!”

A gyermeki jogokat tisztelő pedagógiai gyakorlat konferencia (CHILDREN'S RIGHT IN HUNGARY 2022. október 20.)

Mesés környezetben, az aktuális témához remekül igazodóan a debreceni Vojtina Bábszínház épületében került megrendezésre ez a szakmai konferencia. A rendezvényen reprezentálásra kerültek a The Open University CHILDREN'S RESEARCH CENTRE intézménye és a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kara együttműködésével létrejött kutatás eredményei.

Hely hiányában a szakmai nap sokszínűségét a konferencia programjának (témáinak) felsorolásával igyekszem szemléltetni. A kutatás hét témakörben folyt, az adatgyűjtés az eredmények feldolgozásával, bemutatásával, majd a kulcsüzenetek, tapasztalatok megosztásával, és mindezek összegzésével zárult.

2020. augusztus 29-én az Óvodák Országos Közössége (ÓVOK) 3., isaszegi találkozóján hangzott el először, hogy a **gyermeki jogoknak nincs hazai kutatása**. Akkor még civil szervezetünk tagja, Teszenyi Eleonóra, a The Open University kutatójaként online jelentkezett be Angliából, és nemcsak felvázolta a nemzetközi

kutatási hazai adaptációját, hanem egyben felajánlotta a részvételi lehetőséget is számunkra. A „száz nyelven beszélő gyermek” (Malaguzzi nyomán), a gyermeki hang meghallása során közelebb kerülhetünk a gyermekközpontú óvodai nevelés napi gyakorlatának értelmezéséhez, sokszínű megvalósulásához.

Debreceni Egyetem
Gyermeknevelési és
Gyógypedagógiai Kar

VOJTINA BÁBSZÍNHÁZ

The Open University

CHILDREN'S RIGHTS IN HUNGARY
Konferencia Program
Vojtina Bábszínház
2022. október 20.

8:30 – 9:00	Regisztráció
9:00 – 9:15	Köszöntő Asbóth Anikó színházigazgató – Vojtina Bábszínház, Dr. Gortka-Rákó Erzsébet dékán – DE Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
9:15 – 9:35	A kutatás rövid összefoglalója Teszenyi Eleonóra The Open University – Dr. Pálfi Sándor DE Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
9:35 – 10:05	A gyermeki autonómia – a kutatási eredmények bemutatása Kövérté Toldi Zita Százszorszép Óvoda, Monostori Vivien Ispótló utcai Óvoda Debrecen és Dr. Molnár Balázs DE Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
10:05 – 10:35	A gyermeki önkifejezés – a kutatási eredmények bemutatása Pintér Csilla és Buzásiné Kómar Noémi Gödöllői Óvoda Mesék Háza Tagóvodája és Dr. Pálfi Sándor DE Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
10:35 – 11:00	Kávészünet
11:00 – 11:30	A szociális, érzelmi és tárgyi környezet jelentősége – a kutatási eredmények bemutatása Krajcz Amarilla, Demcsákné Lóger Tímea Gyermek Ház Óvoda Nyíregyházi Képviselete és Teszenyi Eleonóra The Open University
11:30 – 12:00	A gyermekek számára jelentős emberek – a kutatási eredmények bemutatása Szántóné Papp Judit és Garabuczi Dóra Berettyóújfalu Vass Jenő Óvoda és Bölcsőde és Vargáné dr. Nagy Anikó DE Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
12:00 – 12:30	A létszükségletek – a kutatási eredmények bemutatása Fóris Marietta Csip-Csip Csodák Magánóvoda és Lénártné Erdélyi Klára Szerenci Óvoda és Bölcsőde és Dr. Rábai Dávid DE Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
12:30 – 13:30	Ebédészünet
13:30 – 14:00	A felnőtt dominanciája – a kutatási eredmények bemutatása Kovácsné dr. Bata Éva Hajdúánási Óvoda és Dr. Fenyő Imre DE Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
14:00 – 14:30	A szabadság játéka – a kutatási eredmények bemutatása Szöllősi Tamás Szabadságtélepi Óvoda Debrecen Dr. Natalie Canning The Open University
14:30 – 15:00	Kávészünet
15:00 – 16:00	A Vojtina bábszínház bemutatója és prezentációja
16:00 – 16:40	A „Képben vagyok” gyermek megfigyelési módszer bemutatása – Prof. Jonathan Rix and John Parry
16:40 – 17:00	A kutatás jelentősége a magyar kora gyermekkori pedagógiai gyakorlatra Dr. Pálfi Sándor DE Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
17:00 – 17:10	A konferencia zárása Láposi Terka Vojtina Bábszínház és Dr. Natalie Canning The Open University

A konferencia helyszíne: Vojtina Bábszínház
Debrecen Kálvin tér 13.

A **gyermeki önkifejezés** a gyermek hangja, és nem feltétlenül csak nyelvben fejeződik ki. Mit gondolnak, mit éreznek, és a társas mezőben szinkronban vannak-e a környezetükkel, a felnőttek reakciójával? Fontos ismételni, hogy a gyerekek önkifejezése belülről kifelé történik, és nem fordítva, a felnőtt irányításával. Ez utóbbiak nyitottságára, befogadó jellegű indíttatásra vonatkozzon! A gyermek saját életéből hozott képek, emlékek tárgyak mennyiben jelennek meg a mindennapokban? A szakmai nyelv a felnőttekre szakosodik. Fontos a felnőttek együttműködése – mintát jelent a gyermek számára. Az is, hogy ne csak pedagógus szerepben, hanem élő, létező emberként is lássanak bennünket és a különféle megnyilatkozásainkat. Hagyunk-e elég időt a megismerésre, a gyermek elmélyülésére?

Az **önkifejezés** a gyermek számára egyben **önfejlesztés** is. Ehhez a felnőttnek figyelembe kell venni a gyermek számára jelentős értékeket (fontos emberek, család szerkezet, gondoskodás, kapcsolatok, osztózkodás, nemi szerepek, öröm stb.). A **gyermeki létszükségletek** megfogalmazása leggyakrabban a gyermek által veze-

tett beszélgetésekben és játékokban jelenik meg. **A gyermeki szabadság, a szabadság játékanak tisztelete**, gondolataik megismerése, az önkifejezés segítése pozitívan hat a gyermek-óvodapedagógus, a gyermek-gyermek, a szülők és az óvodapedagógusok stb. kapcsolatára is. **A gyermeki autonómia** vonatkozásában oda tudunk-e figyelni azokra, akik alacsony érdekvédő képesség hiányában háttérbe szorulnak? A szociális, érzelmi és tárgyi környezet jelentőségére – például a jól berendezett környezet lehetővé teszi a gyermek számára, hogy a saját érdeklődését tudja követni?

Milyen módon tárjuk fel és értjük meg a gyermeki jogokat a magyar óvodai gyakorlatban? A gyermeki nézőpont megismerése hogyan kapcsolható össze a gyermeki jogokkal? **Szükséges-e, és milyen helyzetekben a domináns felnőtt?** Az biztos, hogy a gyermekek a jogaikat csak a felnőtt segítségével tudják érvényesíteni.

Sajnálom és megértését kérem azoknak a szakembereknek, akiknek gondolatai – ismételtén a hely szűkére hivatkozással – ezúttal nem jelentek meg. Ám erre is nyílik majd alkalom e lap hasábjain.

A kutatási eredmények beszámolóit jól reprezentálták azt a tényt is, hogy pedagógusaink nemcsak az ország számos óvodájából vettek részt ebben a projektben, hanem a gyermeki különbségek is sok-

színűen jelentek meg (érzelmi ráhangolódás, önismeret, önbecsülés, hátrányos helyzet, jól szituált családban élő, illetve SNI-s gyermekek stb.). Sőt, az előkutatásban – a pilotban – fontos szerepet játszó 6 óvoda képviselőiben is felkészültek erre a napra a tapasztalataik megosztásával.

A konferencia meglepő és üde színfoltja volt a **Vojtina bábszínház bemutatója és prezentációja**. Előbb a kutatási anyag feldolgozásáról, a bábszínházi előadás előkészítésének művészeti szempontú fázisairól kaptunk tájékoztatást. Bevallom, jómagam is meglepődve, ugyanakkor őszinte elismeréssel hallgattam a speciális megvalósítás sokféle szempontját, dilemmáját. Jellemzően a felnőttek írnak gyerekeknek szóló történetet. Ezúttal fordítva történt, a jelenetek gyermeki narráció és nem összefüggő történet alapján álltak össze.

Bár a program jelentős részében szerepet kapott a derűs légkör, a vidámság, mégis mindezekből kiemelkedőnek éreztem a két angol kutató, **prof. Jonathan Rix** és **John**

Parry a „**Képben vagyok**” gyermekmegfigyelési módszer bemutatását. (Képben vagyok – a négy nézőpont; In-the-Picture – the four perspectives). A kutatók közel 20 éve alkalmazzák, és eredetileg a nagyon kicsi, nem verbális úton kommunikáló (beszélni nem tudó) gyerekekre dolgozták ki. Unikális perspektívája van.

Kutatóink koncepciója alapján, amely nemzetközi érdeklődést, elismerést váltott ki – nemcsak Angliában és Walesben –, hanem újabb kutatásra, illetve szakmán kívüli szervezettel való együttműködésre nyílik lehetőség (Vojtina Bábszínház). Ennek szükségessége a 2022. januári 2. évfordulós ÓVOK-találkozóon is felmerült, illetve volt is rá példa (Amerikai Magyar Iskolák Találkozója – AMIT). Az újabb kutatásokba való bekapcsolódás nemcsak a korábban résztvevőkre vonatkozik – akik továbbra is aktívan folytathatják ily módon szakmai fejlődésük, tudásuk gyarapítását –, hanem az óvodai szakemberek egészére adott a lehetőség.

Dr. Natalie Canning *The Open University*: Lassú kutatás volt, nagyon gazdag, nagyon megértett. Felnőttre, gyerekekre pozitívan fog hatni, ha mindez beépül a pedagógusi gyakorlatba. Természetesen az esemény házigazdájának külön köszönetet mondott, nélkülük nem jöhetett volna létre ez a konferencia.